

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

16. července 2020 *

„Řízení o předběžné otázce – Migrující pracovníci – Sociální zabezpečení – Použitelné právní předpisy – Nařízení (EHS) č. 1408/71 – Článek 14 odst. 2 písm. a) – Pojem ‚osoba patřící mezi zaměstnance, již cestují, která je zaměstnancem podniku‘ – Nařízení (ES) č. 883/2004 – Článek 13 odst. 1 písm. b) – Pojem ‚zaměstnavatel‘ – Řidiči v silniční dopravě obvykle zaměstnaní ve dvou nebo více členských státech nebo státech Evropského sdružení volného obchodu (ESVO) – Řidiči v silniční dopravě, kteří uzavřeli pracovní smlouvu s jedním podnikem, ale ve skutečnosti byli podřízeni jinému podniku se sídlem v členském státě bydliště těchto řidičů – Určení podniku, který má postavení ‚zaměstnavatele‘ “

Ve věci C-610/18,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Centrale Raad van Beroep (odvolací soud ve věcech sociálního zabezpečení a veřejné služby, Nizozemsko) ze dne 20. září 2018, došlým Soudnímu dvoru dne 25. září 2018, v řízení

AFMB Ltd a další

proti

Raad van bestuur van de Sociale verzekeringsbank,

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení K. Lenaerts, předseda, R. Silva de Lapuerta, místopředsedkyně, J.-C. Bonichot, A. Arabadžev, E. Regan (zpravodaj), P. G. Xuereb, L. S. Rossi a I. Jarukaitis, předsedové senátů, E. Juhász, M. Ilešič, J. Malenovský, T. von Danwitz, C. Toader, C. Lycourgos a A. Kumin, soudci,

generální advokát: P. Pikamäe,

vedoucí soudní kanceláře: M.-A. Gaudissart, náměstek vedoucího soudní kanceláře,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 17. září 2019,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za AFMB Ltd a další M. van Damem, advocaat,
- za Raad van bestuur van de Sociale verzekeringsbank H. van der Mostem a M. Wickenhagen, jako zmocněnci,
- za nizozemskou vládu K. Bulterman, P. Huurnink a J. Hoogveldem, jako zmocněnci,

* Jednací jazyk: nizozemština.

- za českou vládu M. Smolkem, J. Vláčilem a J. Pavlišem, jako zmocněnci,
- za francouzskou vládu A.-L. Desjonquères, A. Daly a R. Coesmem, jako zmocněnci,
- za kyperskou vládu N. Ioannou a D. Kalli, jako zmocněnkyněmi,
- za maďarskou vládu M. Z. Fehérem, M. Tátrai a V. Kiss, jako zmocněnci,
- za rakouskou vládu J. Schmoll a G. Hessem, jako zmocněnci,
- za vládu Spojeného království Z. Lavery, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s K. Apps, barrister,
- za Evropskou komisi D. Martinem a M. van Beekem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 26. listopadu 2019,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 14 odst. 1 písm. a) a čl. 14 odst. 2 písm. a) nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 ze dne 14. června 1971 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, osoby samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství, ve znění pozměněném a aktualizovaném nařízením Rady (ES) č. 118/97 ze dne 2. prosince 1996 (Úř. věst. 1997, L 28, s. 1; Zvl. vyd. 05/03, s. 3), ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 631/2004 ze dne 31. března 2004 (Úř. věst. 2004, L 100, s. 1; Zvl. vyd. 05/05, s. 10) (dále jen „nařízení č. 1408/71“), jakož i článku 12 a čl. 13 odst. 1 písm. b) nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 465/2012 ze dne 22. května 2012 (Úř. věst. 2012, L 149, s. 4) (dále jen „nařízení č. 883/2004“).
- 2 Tato žádost byla podána v rámci sporu mezi AFMB Ltd, společností usazenou na Kypru, a několika řidiči v mezinárodní silniční dopravě na jedné straně a Raad van bestuur van de Sociale verzekeringsbank (správní rada sociální pojišťovny, Nizozemsko; dále jen „Svb“) na straně druhé ohledně rozhodnutí, kterými Svб prohlásila, že se na tyto řidiče v silniční dopravě vztahují nizozemské právní předpisy v oblasti sociálního zabezpečení.

Právní rámec

Nařízení č. 1408/71

- 3 Hlava II nařízení č. 1408/71, nadepsaná „Určení použitelných právních předpisů“, obsahuje články 13 až 17.
- 4 Článek 13 tohoto nařízení, nadepsaný „Obecná pravidla“, stanoví:
„1. S výhradou článku 14c a 14f podléhají na osoby, na které se vztahuje toto nařízení, pouze právním předpisům jediného členského státu. Tyto právní předpisy se určují v souladu s touto hlavou.
2. S výhradou článků 14 až 17

- a) osoba zaměstnaná na území jednoho členského státu podléhá právním předpisům uvedeného státu, i když má bydliště na území jiného členského státu nebo i když podnik nebo zaměstnavatel, který ji zaměstnává, má sídlo nebo místo podnikání na území jiného členského státu;

[...]

5 Článek 14 uvedeného nařízení stanoví:

„Pravidlo uvedené v čl. 13 odst. 2 písm. a) se použije s výhradou těchto výjimek a zvláštností:

1. a) osoba zaměstnaná na území členského státu podnikem, pro nějž obvykle pracuje, která je vyslána tímto podnikem na území jiného členského státu, aby tam pro něj vykonala práci, nadále podléhá právním předpisům prvního členského státu za předpokladu, že očekávané trvání této práce nepřekračuje 12 měsíců a že není vyslána, aby nahradila jinou osobu, které skončila doba jejího vyslání;

[...]

2. Osoba obvykle zaměstnaná na území dvou nebo více členských států podléhá právním předpisům určeným takto:

- a) osoba patřící mezi zaměstnance, již cestují nebo létají, která je zaměstnancem podniku, jenž na cizí nebo na vlastní účet provozuje mezinárodní přepravu cestujících nebo zboží po železnici, silnici, ve vzduchu nebo po vnitrozemských vodních cestách a má sídlo nebo místo podnikání na území členského státu, podléhá právním předpisům posledně uvedeného státu, s těmito výjimkami:

[...]

- ii) pokud je osoba zaměstnaná převážně na území členského státu, ve kterém má bydliště, podléhá právním předpisům uvedeného státu, i když podnik, který ji zaměstnává, nemá na tomto území sídlo nebo místo podnikání ani pobočku nebo stálé zastoupení;

[...]

- 6 Podle čl. 84a odst. 1 nařízení č. 1408/71 mají instituce a osoby, na které se vztahuje toto nařízení, povinnost se vzájemně informovat a spolupracovat za účelem řádného provádění uvedeného nařízení.

Nařízení (EHS) č. 574/72

- 7 Článek 12a nařízení Rady (EHS) č. 574/72 ze dne 21. března 1972, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení č. 1408/71, ve znění pozměněném a aktualizovaném nařízením č. 118/97, ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 647/2005 ze dne 13. dubna 2005 (Úř. věst. 2005, L 117, s. 1) (dále jen „nařízení č. 574/72“), stanoví mimo jiné pravidla týkající se výměny informací mezi příslušnými vnitrostátními orgány pro uplatnění čl. 14 odst. 2 nařízení č. 1408/71.

Nařízení č. 883/2004

- 8 Body 1, 4, 18a a 45 odůvodnění nařízení č. 883/2004 znějí následovně:

„(1) Pravidla pro koordinaci vnitrostátních systémů sociálního zabezpečení spadají do rámce volného pohybu osob a měla by přispívat ke zvýšení životní úrovně a zlepšení podmínek zaměstnání.

[...]

(4) Je nezbytné respektovat zvláštnosti vnitrostátních právních předpisů v oblasti sociálního zabezpečení a vypracovat pouze systém koordinace.

[...]

(18a) Zásada jednoty použitelných právních předpisů je velmi důležitá a měla by být posilována. [...]

[...]

(45) Jelikož cíle zamýšleného kroku, totiž opatření pro koordinaci k zaručení možnosti účinného výkonu práva na volný pohyb osob, nemůže být dosaženo uspokojivě na úrovni členských států, a proto z důvodu rozsahu a účinků jich může být lépe dosaženo na úrovni Společenství, může Společenství přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy. [...]“

9 Článek 2 tohoto nařízení, nadepsaný „Osobní oblast působnosti“, v odstavci 1 stanoví:

„Toto nařízení se vztahuje na státní příslušníky členského státu, osoby bez státní příslušnosti a uprchlíky bydlící v některém členském státě, kteří podléhají nebo podléhali právním předpisům jednoho nebo více členských států, jakož i na jejich rodinné příslušníky a pozůstalé.“

10 Hlava II uvedeného nařízení, nadepsaná „Určení použitelných právních předpisů“, obsahuje články 11 až 16.

11 Článek 11 téhož nařízení, nadepsaný „Obecná pravidla“, stanoví:

„1. Osoby, na které se vztahuje toto nařízení, podléhají právním předpisům pouze jediného členského státu. Tyto právní předpisy se určí v souladu s touto hlavou.

[...]

3. S výhradou článků 12 až 16 se:

a) na zaměstnance nebo osobu samostatně výdělečně činnou v členském státě vztahují právní předpisy tohoto členského státu;

[...]“

12 Článek 12 nařízení č. 883/2004, nadepsaný „Zvláštní pravidla“, zní takto:

„1. Osoba, která jako zaměstnanec provozuje v členském státě činnost jménem zaměstnavatele, jenž zde běžně vykonává své činnosti, a která je tímto zaměstnavatelem vyslána do jiného členského státu, aby zde konala práci jménem tohoto zaměstnavatele, podléhá i nadále právním předpisům prvního členského státu, nepřesahuje-li předpokládaná doba trvání takové práce 24 měsíců a není-li daná osoba vyslána za účelem nahrazení jiné vyslané osoby.

2. Na osobu, která obvykle provozuje samostatnou výdělečnou činnost v jednom členském státě a odejde do jiného státu a provozuje tam podobnou činnost, se nadále vztahují právní předpisy prvního členského státu, nepřesahuje-li očekávané trvání této činnosti dvacet čtyři měsíců.“

13 Podle čl. 13 odst. 1 tohoto nařízení:

„Na osobu, která jako zaměstnanec obvykle pracuje ve dvou nebo více členských státech, se vztahují:

- a) právní předpisy členského státu, na jehož území má bydliště, vykonává-li podstatnou část své činnosti v tomto členském státě, nebo
- b) nevykonává-li podstatnou část své činnosti v členském státě, na jehož území má bydliště,
 - i) právní předpisy členského státu, na jehož území se nachází sídlo nebo místo podnikání podniku nebo zaměstnavatele, pokud je tato osoba zaměstnána jedním podnikem nebo zaměstnavatelem, nebo

[...]“

14 Hlava V uvedeného nařízení, nadepsaná „Různá ustanovení“, v článku 76, nadepsaném „Spolupráce“, stanoví mimo jiné různé možnosti a vzájemné povinnosti v oblasti informování a spolupráce institucí a osob, na které se vztahuje uvedené nařízení.

15 Hlava VI téhož nařízení, týkající se přechodných a závěrečných ustanovení, obsahuje články 87 až 91.

16 Článek 90 nařízení č. 883/2004, nadepsaný „Zrušení“, v odstavci 1 stanoví:

„Nařízení [č. 1408/71] se zrušuje ode dne použitelnosti tohoto nařízení.

Nařízení [č. 1408/71] však zůstává v platnosti a nadále má právní účinky pro účely:

[...]

- c) Dohody o Evropském hospodářském prostoru [ze dne 2. května 1992 (Úř. věst. 1994, L 1, s. 3; Zvl. vyd. 11/52, s. 3)], a Dohody mezi Evropským společenstvím a jeho členskými státy na jedné straně a Švýcarskou konfederací na druhé straně o volném pohybu osob [podepsané v Lucemburku dne 21. června 1999, schválené jménem Evropského společenství rozhodnutím Rady a Komise 2002/309/ES, Euratom týkajícím se dohody o vědeckotechnické spolupráci, ze dne 4. dubna 2002 o uzavření sedmi dohod se švýcarskou konfederací (Úř. věst. 2002, L 114, s. 6),] a jiných dohod, které obsahují odkaz na nařízení [č. 1408/71], do změny těchto dohod s ohledem na toto nařízení.“

Nařízení (ES) č. 987/2009

17 Článek 16 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 ze dne 16. září 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (ES) č. 883/2004 (Úř. věst. 2009, L 284, s. 1), stanoví, jak vyplývá z jeho názvu, postup provádění článku 13 nařízení č. 883/2004.

Spór v původním řízení a předběžné otázky

18 AFMB, společnost založená na Kypru dne 10. května 2011, uzavřela s dopravními společnostmi se sídlem v Nizozemsku smlouvy o správě vozového parku, na jejichž základě se za provizi zavázala zajistit správu nákladních vozidel provozovaných těmito podniky v rámci jejich činnosti na účet a riziko uvedených podniků. AFMB také uzavřela pro různá časová období mezi 1. říjnem 2011 a 26. květnem 2015 pracovní smlouvy s řidiči v mezinárodní silniční dopravě s bydlištěm v Nizozemsku. Podle těchto smluv byla AFMB označena za zaměstnavatele těchto pracovníků a bylo stanoveno, že se jejich vztahy řídí kyperským pracovním právem.

- 19 Podle zjištění předkládajícího soudu dotyční řidiči v mezinárodní silniční dopravě před uzavřením těchto pracovních smluv na Kypru nikdy nežili ani nepracovali. Během plnění těchto smluv nadále žili v Nizozemsku a na účet uvedených dopravních společností vykonávali svou činnost ve dvou nebo více členských státech, někteří řidiči dokonce i v jednom či několika státech Evropského sdružení volného obchodu (ESVO). Z předkládacího rozhodnutí rovněž vyplývá, že v tomto období tito řidiči v silniční dopravě nevykonávali podstatnou část své činnosti v Nizozemsku. Kromě toho někteří byli dříve zaměstnání u těchto podniků.
- 20 AFMB v souladu s článkem 16 nařízení č. 987/2009 požádala Svb, aby potvrdila, že v souladu s článkem 13 nařízení č. 883/2004 se na řidiče v mezinárodní silniční dopravě, s nimiž uzavřela uvedené pracovní smlouvy, po toto období nevztahují nizozemské právní předpisy v oblasti sociálního zabezpečení. V tomto ohledu zejména uvedla, že příslušný kyperský orgán nemůže těmto řidičům v silniční dopravě vydávat osvědčení A1, dokud Svb nepotvrdí, že se na ně nizozemské právní předpisy v oblasti sociálního zabezpečení nevztahují.
- 21 Rozhodnutími přijatými v říjnu 2013 prohlásila Svb nizozemské právní předpisy v oblasti sociálního zabezpečení za použitelné na řidiče v silniční dopravě a v tomto smyslu vydala osvědčení A1.
- 22 Tato rozhodnutí byla potvrzena po stížnosti podané AFMB rozhodnutími Svb přijatými v červenci 2014.
- 23 AFMB a několik řidičů v silniční dopravě, kteří s ní uzavřeli pracovní smlouvy, podali proti posledně uvedeným rozhodnutím Svb žalobu k rechtebank Amsterdam (soud v Amsterdamu, Nizozemsko). Rozsudkem ze dne 25. března 2016 tento soud tuto žalobu zamítl.
- 24 AFMB a část těchto řidičů v silniční dopravě se odvolala k předkládajícímu soudu.
- 25 V návaznosti na uvedenou žalobu byl přerušen dialog a dohodovací řízení, které bylo ve věci osvědčení A1 vydaných Svb zahájeno příslušným kyperským orgánem v souladu s rozhodnutím správní komise pro koordinaci systémů sociálního zabezpečení A1 ze dne 12. června 2009 o zřízení dialogu a dohodovacího řízení týkajících se platnosti dokumentů, určení použitelných právních předpisů a poskytování dávek podle nařízení č. 883/2004 (Úř. věst. 2010, C 106, s. 1).
- 26 V rámci sporu v původním řízení se předkládající soud zaprvé zamýšlí nad tím, zda řidiči v silniční dopravě v původním řízení mají být ve smyslu čl. 14 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1408/71 považováni za „patřící mezi zaměstnance“ společnosti AFMB, nebo dopravních společností, a zda mají za „zaměstnavatele“ ve smyslu čl. 13 odst. 1 písm. b) nařízení č. 883/2004 společnost AFMB, nebo uvedené dopravní společnosti. Tento soud se tedy snaží určit, kterému podniku nebo kterým podnikům musí být přiznáno postavení zaměstnavatele uvedených řidičů pro účely uplatňování těchto ustanovení a kritérií, která mají být pro tento účel zohledněna. Tato otázka má podle předkládajícího soudu pro původní řízení rozhodující význam v tom, že umožňuje určit vnitrostátní právní předpisy v oblasti sociálního zabezpečení použitelné na tyto řidiče.
- 27 V tomto ohledu předkládající soud poznamenává, že nařízení č. 1408/71 a č. 883/2004 nedefinují pojem „zaměstnavatel“ ani k tomuto účelu neodkazují na vnitrostátní právní předpisy.
- 28 Tento soud se nicméně domnívá, že existuje mnoho prvků, které svědčí ve prospěch výkladu unijního práva v tom smyslu, že v takovém případě, o jaký jde v původním řízení, musí být postavení zaměstnavatele řidičů v silniční dopravě přiznáno dopravním společnostem, ale poznamenává, že takový výklad má také nevýhody, pokud jde o identifikaci vnitrostátních právních předpisů použitelných v oblasti sociálního zabezpečení.

- 29 Zadruhé pro případ, že by se Soudní dvůr domníval, že podnik, který uzavřel pracovní smlouvy s řidiči v silniční dopravě, jakým je AFMB, musí být považován za jejich zaměstnavatele, si předkládající soud klade otázku, zda lze na situaci dotčenou v projednávané věci případně obdobně uplatnit zvláštní podmínky režimu pro vysílání pracovníků stanoveného nařízeními č. 1408/71 a 883/2004.
- 30 Zatřetí v situaaci uvedené v předchozím bodě a pro případ záporné odpovědi na druhou otázku si předkládající soud klade otázku, zda takové okolnosti, jako jsou okolnosti dotčené ve věci v původním řízení, představují zneužití práva. V tomto ohledu poukazuje na to, že v projednávaném případě sice unijní právo zakotvuje svobodu usazování, dopravní společnosti dotčené v původním řízení a AFMB měly zjevně za společný hlavní cíl obcházení nizozemských právních předpisů a právní úpravy umělým vytvářením podmínek pro získání výhody z unijního práva. V případě, že bude takové zneužití zjištěno, zamýšlí se tento soud nad tím, jaké důsledky by z toho měly vyplývat pro řešení sporu v původním řízení.
- 31 Za těchto podmínek se Centrale Raad van Beroep (odvolací soud ve věcech sociálního zabezpečení a veřejné služby, Nizozemsko) rozhodl přerušit řízení a předložit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
- „1) a) Musí být čl. 14 odst. 2 písm. a) nařízení [č. 1408/71] vykládán v tom smyslu, že za takových okolností, jako jsou okolnosti [sporu] v původním řízení, je třeba na řidiče nákladních vozidel vykonávajícího závislou činnost v mezinárodní dopravě nahlížet tak, že patří mezi zaměstnance, již cestují, a je zaměstnán u:
- i) dopravce, který dotyčného zaměstnal, kterému je dotýčný na dobu neurčitou fakticky plně k dispozici, který dotyčnému fakticky udílí pokyny a který ve skutečnosti musí nést mzdové náklady, nebo
 - ii) podniku, který formálně uzavřel pracovní smlouvu s řidičem nákladního vozidla a který mu na základě dohody uzavřené s dopravcem uvedeným v bodě i) vyplácel mzdu a odváděl z ní příspěvky na sociální zabezpečení v členském státě, ve kterém se nachází sídlo tohoto podniku, a nikoli v členském státě, v němž se nachází sídlo dopravce uvedeného v bodě i);
 - iii) jak dopravce uvedeného v bodě i), tak podniku uvedeného v bodě ii)?
- b) Musí být čl. 13 odst. 1 písm. b) nařízení [č. 883/2004] vykládán v tom smyslu, že za takových okolností, jako jsou okolnosti [sporu] v původním řízení, je třeba za zaměstnavatele řidiče nákladních vozidel vykonávajícího závislou činnost v mezinárodní dopravě považovat:
- i) dopravce, který dotyčného zaměstnal, kterému je dotýčný na dobu neurčitou fakticky plně k dispozici, který dotyčnému fakticky udílí pokyny a který ve skutečnosti musí nést mzdové náklady, nebo
 - ii) podnik, který s řidičem formálně uzavřel pracovní smlouvu a který mu na základě dohody uzavřené s dopravcem uvedeným v bodě i) vyplácel mzdu a odváděl z ní příspěvky na sociální zabezpečení v členském státě, ve kterém se nachází sídlo tohoto podniku, a nikoli v členském státě, v němž se nachází sídlo dopravce uvedeného v bodě i);
 - iii) jak dopravce uvedený v bodě i), tak podnik uvedený v bodě ii)?
- 2) V případě, že se za takových okolností, jako jsou okolnosti [sporu] v původním řízení, za zaměstnavatele považuje podnik uvedený v první otázce v písm. a) bodě ii) a v první otázce v písm. b) bodě ii):

Vztahují se na [spor] v původním řízení pro účely použití čl. 14 odst. 2 písm. a) nařízení [č. 1408/71] a čl. 13 odst. 1 písm. b) nařízení [č. 883/2004] analogicky, a to zcela nebo zčásti, zvláštní podmínky, za kterých se mohou výjimek ze zásady státu zaměstnání, které jsou uvedeny v čl. 14 odst. 1 písm. a) nařízení [č. 1408/71] a v článku 12 nařízení [č. 883/2004], dovolávat takoví zaměstnavatelé jako agentury práce a jiní zprostředkovatelé?

- 3) V případě, že se za takových okolností, jako jsou okolnosti [sporu] v původním řízení, za zaměstnavatele považuje podnik uvedený v první otázce v písm. a) bodě ii) a v první otázce v písm. b) bodě ii) a odpověď na druhou otázku bude záporná:

Představují skutečnosti a okolnosti [charakterizující spor v původním řízení] skutkový stav, který je třeba posoudit jako zneužití unijního práva nebo zneužití práva ESVO? Pokud ano, jaký důsledek z toho plyne?“

K předběžným otázkám

Úvodní poznámky

- 32 Česká vláda, kyperská vláda, rakouská vláda a vláda Spojeného království zpochybňují použitelnost *ratione temporis* nařízení č. 1408/71 na spor v původním řízení z důvodu, že dotyčná období činnosti jsou všechna po datu, kdy toto nařízení bylo nahrazeno nařízením č. 883/2004. Domnívají se, že by proto Soudní dvůr měl odpovědět na položené otázky pouze v rozsahu, v němž se týkají nařízení č. 883/2004.
- 33 V tomto ohledu je třeba poznamenat, že jak vyplývá z bodu 18 tohoto rozsudku, období, po která měli řidiči v silniční dopravě dotčení v původním řízení uzavřenou pracovní smlouvu se společností AFMB, jsou všechna po 1. květnu 2010, datu, kdy bylo nařízení č. 1408/71 zrušeno a nahrazeno nařízením č. 883/2004.
- 34 Z toho vyplývá, že posledně uvedené nařízení je použitelné na situaci řidičů v silniční dopravě dotčených v původním řízení, kteří vykonávali svou profesní činnost ve dvou nebo více členských státech.
- 35 Pokud jde o řidiče v silniční dopravě dotčené v původním řízení, kteří vykonávali svou profesní činnost v jednom nebo více členských státech a v jednom nebo více státech ESVO, je třeba připomenout, že v souladu s článkem 90 nařízení č. 883/2004, zůstalo nařízení č. 1408/71 v platnosti a jeho právní účinky byly zachovány mimo jiné pro účely Dohody o Evropském hospodářském prostoru a Dohody mezi Evropským společenstvím a jeho členskými státy na jedné straně a Švýcarskou konfederací na druhé straně o volném pohybu osob, do změny uvedených dohod s ohledem na toto nařízení. Posledně uvedené nařízení se však stalo použitelným po takových změnách až od 1. dubna 2012 ve Švýcarské konfederaci a od 1. června 2012 na Islandu, v Lichtenštejnsku a Norsku.
- 36 Z toho vyplývá, že nařízení č. 1408/71 bylo v těchto státech ESVO po část období dotčených v původním řízení stále v platnosti, a že pokud řidiči v silniční dopravě vykonávali svou činnost na území jednoho z těchto států v obdobích před jedním z těchto dat, což musí ověřit předkládající soud, bylo by toto nařízení v tomto rozsahu použitelné.
- 37 Za těchto podmínek je třeba za účelem poskytnutí všech užitečných prvků odpovědi předkládajícímu soudu zohlednit v kontextu projednávané věci jak nařízení č. 1408/71, tak nařízení č. 883/2004.

K první otázce

- 38 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 14 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1408/71 a čl. 13 odst. 1 písm. b) nařízení č. 883/2004 musí být vykládány v tom smyslu, že zaměstnavatelem řidiče v mezinárodní silniční dopravě ve smyslu těchto ustanovení je dopravní společnost, která tohoto řidiče zaměstnala, které je dotyčný fakticky plně k dispozici, dotyčnému fakticky udílí pokyny a ve skutečnosti musí nést mzdové náklady, nebo podnik, se kterým uvedený řidič v silniční dopravě uzavřel pracovní smlouvu a na základě mu dohody uzavřené s dopravní společností vyplácí mzdu.

- 39 Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že tato otázka má svůj původ v neshodě mezi účastníky původního řízení týkající se vnitrostátních právních předpisů v oblasti sociálního zabezpečení použitelných na řidiče v mezinárodní silniční dopravě, kteří uzavřeli pracovní smlouvu s AFMB, ale vykonávají svou činnost na účet dopravních společností dotčených v původním řízení. Svb se totiž domnívá, že pouze tyto dopravní společnosti se sídlem v Nizozemsku musí být kvalifikovány jako zaměstnavatelé těchto řidičů, takže se na ně vztahují nizozemské právní předpisy, zatímco AFMB a uvedení řidiči v silniční dopravě mají za to, že za zaměstnavatele musí být označena AFMB, a že jelikož má sídlo na Kypru, se na tyto řidiče vztahují kyperské právní předpisy.
- 40 V tomto ohledu je třeba připomenout, že ustanovení hlavy II nařízení č. 1408/71, jejíž součástí je čl. 14 odst. 2 písm. a), jakož i ustanovení hlavy II nařízení č. 883/2004, jejíž součástí je čl. 13 odst. 1 písm. b), tvoří úplné a jednotné systémy kolizních norem. Cílem těchto ustanovení je totiž nejen zabránit současnému použití několika vnitrostátních právních předpisů a komplikacím, které z něj mohou vyplynout, ale rovněž zabránit, aby osoby, které spadají do působnosti jednoho z těchto nařízení, byly zbaveny ochrany v oblasti sociálního zabezpečení pro nedostatek právních předpisů, které by se na ně použily (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 1. února 2017, Tolley, C-430/15, EU:C:2017:74, bod 58, a ze dne 25. října 2018, Walltopia, C-451/17, EU:C:2018:861, bod 41).
- 41 Pokud tedy určitá osoba spadá do osobní působnosti nařízení č. 1408/71 nebo nařízení č. 883/2004, jak je definována v článku 2 každého z těchto nařízení, uplatní se v zásadě pravidlo jednoty použitelných předpisů uvedené v čl. 13 odst. 1 nařízení č. 1408/71 a v čl. 11 odst. 1 nařízení č. 883/2004 a použitelné vnitrostátní předpisy se určí v souladu s ustanoveními hlavy II jednoho z těchto nařízení (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 1. února 2017, Tolley, C-430/15, EU:C:2017:74, bod 59, a ze dne 25. října 2018, Walltopia, C-451/17, EU:C:2018:861, bod 42).
- 42 Za tímto účelem čl. 13 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1408/71 a čl. 11 odst. 3 písm. a) nařízení č. 883/2004 stanoví zásadu, že osoba zaměstnaná na území jednoho členského státu podléhá právním předpisům uvedeného státu.
- 43 Tato zásada je však v prvním z těchto ustanovení formulována „s výhradou článků 14 až 17“ nařízení č. 1408/71 a ve druhém z těchto ustanovení „s výhradou článků 12 až 16“ nařízení č. 883/2004. V některých zvláštních případech by totiž prosté použití uvedené zásady nemohlo zamezit administrativním komplikacím – jak na straně zaměstnance, tak na straně zaměstnavatele i orgánů sociálního zabezpečení – jež by mohly ztěžovat volný pohyb osob spadajících do působnosti uvedeného nařízení, ale mohlo by naopak takové komplikace vyvolat (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 13. září 2017, X, C-570/15, EU:C:2017:674, bod 16, jakož i ze dne 6. února 2018, Altun a další, C-359/16, EU:C:2018:63, bod 31).
- 44 Mezi tyto zvláštní případy patří případ, jenž je uvedený v čl. 14 odst. 2 nařízení č. 1408/71 a v čl. 13 odst. 1 nařízení č. 883/2004, osoby, která jako zaměstnanec obvykle pracuje ve dvou nebo více členských státech.
- 45 Konkrétně podle čl. 14 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1408/71 osoba patřící mezi zaměstnance, již cestují, která je zaměstnancem podniku, který vykonává na účet třetí osoby nebo na vlastní účet mezinárodní silniční dopravu zboží a má sídlo na území členského státu, podléhá právním předpisům tohoto členského státu, pokud jak je tomu v případě řidičů v silniční dopravě dotčených v původním řízení, na které se toto nařízení má uplatnit, tato osoba není převážně zaměstnána na území členského státu, v němž má bydliště, v kterémžto případě by se na ni vztahovaly právní předpisy jejího členského státu bydliště.
- 46 Článek 13 odst. 1 nařízení č. 883/2004 v písm. b) bodě i) stanoví, že na osobu, která jako zaměstnanec obvykle pracuje ve dvou nebo více členských státech, a nevykonává-li podstatnou část své činnosti v členském státě, na jehož území má bydliště, se vztahují právní předpisy členského státu, na jehož území se nachází sídlo nebo místo podnikání podniku nebo zaměstnavatele, pokud je tato osoba

zaměstnána jedním podnikem nebo zaměstnavatelem. Soudní dvůr v tomto ohledu upřesnil, že určitá osoba může spadat do působnosti tohoto článku 13 pouze za předpokladu, že obvykle vykonává na území dvou nebo více členských států významnou činnost (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 13. září 2017, X, C-570/15, EU:C:2017:674, body 18 a 19). Jak vyplývá ze spisu, jež má Soudní dvůr k dispozici, je tato podmínka v případě řidičů v silniční dopravě dotčených v původním řízení splněna.

- 47 Z informací poskytnutých předkládajícím soudem vyplývá, že všechny dopravní společnosti dotčené v původním řízení mají své hlavní sídlo v Nizozemsku. Pokud jde o společnost AFMB, tento soud zdůrazňuje, že je třeba mít za to, že se její sídlo nachází se na Kypru, takže je třeba vycházet z tohoto předpokladu.
- 48 Za těchto podmínek, a jak v podstatě poznamenal předkládající soud, má výklad pojmu „osoba patřící mezi zaměstnance [...] podniku“ ve smyslu čl. 14 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1408/71 a pojmu „zaměstnavatel“ ve smyslu čl. 13 odst. 1 písm. b) bodu i) nařízení č. 883/2004 – kterému je třeba v této souvislosti přirovnat pojem „podnik“ použitý ve stejném ustanovení posledně uvedeného nařízení – rozhodující význam pro účely určení vnitrostátních právních předpisů v oblasti sociálního zabezpečení použitelných na řidiče v silniční dopravě dotčené v původním řízení.
- 49 V tomto ohledu je třeba poznamenat, že tato nařízení pro účely určení významu uvedených pojmů neodkazují na vnitrostátní právní předpisy ani zvyklosti.
- 50 Jak z požadavků jednotného použití unijního práva, tak ze zásady rovnosti přitom vyplývá, že znění ustanovení unijního práva, které výslovně neodkazuje na právo členských států za účelem vymezení svého smyslu a dosahu, musí být zpravidla vykládáno autonomním a jednotným způsobem v celé Unii, přičemž tento výklad je třeba nalézt nejen s přihlédnutím k jeho znění, ale rovněž ke kontextu tohoto ustanovení a k cíli sledovanému dotčenou právní úpravou (rozsudek ze dne 19. března 2020, Compañía de Tranvías de La Coruña, C-45/19, EU:C:2020:224, bod 14 a citovaná judikatura).
- 51 Vzhledem k tomu, že pojmy uvedené v bodě 48 tohoto rozsudku hrají rozhodující roli při určení vnitrostátní právní úpravy použitelné v oblasti sociálního zabezpečení podle kolizních norem stanovených v článku 14 nařízení č. 1408/71 a v článku 13 nařízení č. 883/2004, je autonomní výklad těchto pojmů o to důležitější, jak uvedl generální advokát v bodě 39 svého stanoviska, z důvodu pravidla jednoty použitelných předpisů připomenutého v bodě 41 tohoto rozsudku, podle kterého musí být za použitelné označeny právní předpisy jen jednoho členského státu.
- 52 Co se nejprve týče použitých výrazů, jelikož v nařízení č. 1408/71 nebo v nařízení č. 883/2004 neexistuje žádná definice odpovídajících pojmů „osoba patřící mezi zaměstnance [...] podniku“ ve smyslu čl. 14 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1408/71 a „zaměstnavatel“ ve smyslu čl. 13 odst. 1 písm. b) bodu i) nařízení č. 883/2004, je třeba podle ustálené judikatury Soudního dvora zohlednit jejich obvyklý význam v běžném jazyce (obdobně viz rozsudek ze dne 3. září 2014, Deckmyn a Vrijheidsfonds, C-201/13, EU:C:2014:2132, bod 19, jakož i citovaná judikatura).
- 53 Pokud jde o obvyklý význam těchto výrazů, je třeba poznamenat, že obecně vztah mezi „zaměstnavatelem“ a jeho placenými „zaměstnanci“ s sebou nese to, že mezi nimi existuje vztah podřízenosti.
- 54 Dále, co se týče kontextu, do něhož pojmy uvedené v bodě 48 tohoto rozsudku patří, je třeba rovnou poznamenat, že použití systému kolizních norem zavedeného nařízeními, do kterých patří tyto pojmy, závisí pouze na objektivní situaci, ve které se dotýčný pracovník nachází (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 4. června 2015, Fischer-Lintjens, C-543/13, EU:C:2015:359, bod 38 a citovaná judikatura).
- 55 Kromě toho v rámci výkladu nařízení v oblasti sociálního zabezpečení předcházejících nařízení č. 883/2004, zejména výkladu ustanovení týkajících se kolizních norem v případě vyslání pracovníků obsažených v čl. 13 písm. a) nařízení Rady (EHS) č. 3 ze dne 25. září 1958 o sociálním zabezpečení

migrujících pracovníků (Úř. věst. 1958, 30, s. 561; Zvl. vyd. 12/01, s. 3), poté v čl. 14 odst. 1 písm. a) nařízení č. 1408/71, Soudní dvůr v podstatě rozhodl, že podnik, „pro nějž“ pracovník „obvykle pracuje“ ve smyslu uvedených ustanovení, je podnik, jehož pokynům podléhá, přičemž tato podmínka je odvozena od všech okolností dotčeného povolání (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 5. prosince 1967, van der Vecht, 19/67, EU:C:1967:49, s. 457, a ze dne 10. února 2000, FTS, C-202/97, EU:C:2000:75, bod 24).

- 56 Soudní dvůr mimo jiné rozhodl, že podnik, který vyslal zaměstnaného pracovníka na území jiného členského státu za účelem provedení práce u jiného subjektu, musí být považován za jediného zaměstnavatele tohoto pracovníka, zejména s ohledem na kontinuitu vztahu podřízenosti mezi uvedeným pracovníkem a tímto zaměstnavatelem po celou dobu zaměstnání, takže tato práce musela být považována za vykonanou pro tento podnik ve smyslu čl. 13 písm. a) nařízení č. 3. Soudní dvůr upřesnil, že tento vztah podřízenosti je výsledkem mimo jiné skutečnosti, že dotčený podnik platí pracovníkovi mzdu a může téhož pracovníka propustit z důvodu pochybení, kterých se dopustil při výkonu své práce u subjektu, který jej využívá (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 17. prosince 1970, Manpower, 35/70, EU:C:1970:120, body 17, 18 a 20).
- 57 Soudní dvůr rovněž zdůraznil, že za účelem posouzení, zda pracovník spadá pod pojem „osoba obvykle zaměstnaná na území dvou nebo více členských států“ ve smyslu čl. 14 odst. 2 nařízení č. 1408/71, což je pojem, který je nyní obsažen v čl. 13 odst. 1 nařízení č. 883/2004, je třeba vzít v potaz možnou existenci odchylky mezi na jedné straně informacemi vyplývajícími z dotčených pracovních smluv a na druhé straně způsobem, jakým byly povinnosti v praxi v rámci těchto smluv splněny (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 4. října 2012, Format Urządzenia i Montaż Przemysłowe, C-115/11, EU:C:2012:606, bod 41).
- 58 Soudní dvůr zejména upřesnil, že dotyčná instituce může vedle znění smluvních dokumentů případně zohlednit i takové faktory, jako je způsob, kterým byly pracovní smlouvy uzavřené mezi dotčeným zaměstnavatelem a zaměstnancem dříve plněny v praxi, okolnosti, za nichž byly tyto smlouvy uzavřeny, a obecněji charakteristické znaky a způsoby výkonu činností dotčeným podnikem, pokud tyto faktory mohou ozřejmit skutečnou povahu předmětné pracovní činnosti (rozsudek ze dne 4. října 2012, Format Urządzenia i Montaż Przemysłowe, C-115/11, EU:C:2012:606, bod 45).
- 59 Soudní dvůr dodal, že pokud je na základě jiných relevantních faktorů než smluvních dokumentů zřejmé, že se situace zaměstnance fakticky liší od situace popsané v těchto dokumentech, povinnost správného použití nařízení č. 1408/71 znamená, že je povinností dotyčné instituce, aby nehledě na znění těchto smluvních dokumentů opřela svá zjištění o skutečnou situaci zaměstnance (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 4. října 2012, Format Urządzenia i Montaż Przemysłowe, C-115/11, EU:C:2012:606, bod 46).
- 60 S ohledem na skutečnosti uvedené v bodech 52 až 59 tohoto rozsudku je třeba, pokud jde o pojmy uvedené v bodě 48 tohoto rozsudku, zohlednit objektivní situaci, v níž se zaměstnanec nachází, a všechny okolnosti jeho zaměstnání.
- 61 V této souvislosti je sice pravda, že uzavření pracovní smlouvy mezi zaměstnancem a podnikem může být ukazatelem existence vztahu podřízenosti mezi uvedeným zaměstnancem a tímto podnikem, avšak tato okolnost sama o sobě nemůže umožnit rozhodující závěr, že je takový vztah dán. Pro účely takového závěru je totiž rovněž třeba zohlednit nejen informace formálně obsažené v pracovní smlouvě, ale také způsob, jakým povinnosti jak pracovníka, tak dotčeného podniku jsou v praxi prováděny v rámci této smlouvy. Bez ohledu na znění smluvních dokumentů je tedy třeba identifikovat subjekt, jemuž je pracovník skutečně podřízen, který musí fakticky nést mzdové náklady a který je skutečně oprávněn tohoto pracovníka propustit.

- 62 Je třeba uvést, že výklad uvedený v bodech 60 a 61 tohoto rozsudku je podpořen cíli sledovanými ustanoveními zmíněnými v bodě 48 tohoto rozsudku a obecněji nařízeními č. 1408/71 a 883/2004 jako celku.
- 63 V tomto ohledu je třeba připomenout, že cílem nařízení č. 1408/71 je zajistit volný pohyb zaměstnanců a samostatně výdělečně činných osob v Evropské unii při respektování zvláštních vlastností vnitrostátních právních předpisů v oblasti sociálního zabezpečení (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 9. března 2006, Piatkowski, C-493/04, EU:C:2006:167, bod 19). Stejně tak, jak vyplývá zejména z jeho bodů 1 a 45 odůvodnění, je cílem nařízení č. 883/2004 zajistit koordinaci vnitrostátních systémů sociálního zabezpečení v členských státech, aby byl zaručen účinný výkon práva na volný pohyb osob, a přispět tak ke zlepšení životní úrovně a podmínek zaměstnání osob, které se pohybují v rámci Unie (rozsudek ze dne 13. července 2017, Szoja, C-89/16, EU:C:2017:538, bod 34). Toto nařízení totiž aktualizovalo a zjednodušilo pravidla obsažená v nařízení č. 1408/71, přičemž se zároveň zachoval cíl posledně uvedeného nařízení (rozsudek ze dne 6. června 2019, V, C-33/18, EU:C:2019:470, bod 41 a citovaná judikatura).
- 64 Jak vyplývá z bodů 42 až 44 tohoto rozsudku, čl. 14 odst. 2 nařízení č. 1408/71 spadá do tohoto cíle, jelikož stanoví pravidla odchylná od pravidla členského státu zaměstnání uvedeného v čl. 13 odst. 2 písm. a) uvedeného nařízení přesně proto, aby se předešlo komplikacím, které by jinak mohly vyplynout z použití posledně uvedeného pravidla na situace spojené s výkonem činnosti ve dvou nebo více členských státech. Totéž platí o čl. 13 odst. 1 nařízení č. 883/2004, který zjednodušil pravidla obsažená v čl. 14 odst. 2 nařízení č. 1408/71 a měl za cíl, podobně jako toto posledně uvedené ustanovení, zabránit tímž komplikacím.
- 65 Z tohoto hlediska mají odchylná pravidla stanovená v ustanoveních uvedených v bodě 48 tohoto rozsudku za cíl zajistit, aby v souladu s pravidlem jednoty použitelných předpisů připomenutým v bodě 41 tohoto rozsudku podléhali zaměstnanci vykonávající činnosti ve dvou nebo více členských státech právním předpisům pouze jednoho členského státu, s tím, že za tímto účelem stanoví hraniční určovatele, které zohledňují objektivní situaci těchto pracovníků s cílem usnadnit jejich volný pohyb.
- 66 Výklad pojmů použitých v těchto ustanoveních, který by nezohledňoval objektivní situaci zaměstnance, ale byl by založen pouze na takových formálních úvahách, jako je uzavření pracovní smlouvy, by však znamenal, že by podniky mohly přesunout místo, které má být považováno za relevantní pro účely určení použitelných vnitrostátních právních předpisů v oblasti sociálního zabezpečení, aniž by toto přesunutí bylo ve skutečnosti součástí cíle zajištění účinného výkonu volného pohybu pracovníků.
- 67 Kromě toho by umožnění podnikům přesunout místo, které má být považováno za relevantní pro účely určení použitelných vnitrostátních právních předpisů v oblasti sociálního zabezpečení, způsobem vyličeným v předchozím bodě, znamenalo nerespektovat skutečnost, že, jak vyplývá z judikatury připomenuté v bodě 54 tohoto rozsudku, kolizní normy stanovené zejména v čl. 14 odst. 2 nařízení č. 1408/71 a čl. 13 odst. 1 nařízení č. 883/2004 nezávisí na svobodném výběru zaměstnance, podniků nebo příslušných vnitrostátních orgánů, ale na objektivní situaci, v níž se tento pracovník nachází.
- 68 Je pravda, že systém zavedený každým z těchto nařízení je pouze systémem koordinace právních předpisů členských států v oblasti sociálního zabezpečení, a nikoli harmonizací uvedených právních předpisů. Takovému systému je přitom vlastní, že existují rozdíly mezi systémy sociálního zabezpečení členských států, zejména pokud jde o výši příspěvků na sociální zabezpečení, které mají být odváděny v souvislosti s výkonem dané činnosti (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 15. ledna 1986, Pinna, 41/84, EU:C:1986:1, bod 20, jakož i ze dne 9. března 2006, Piatkowski, C-493/04, EU:C:2006:167, bod 20 a citovaná judikatura).
- 69 Cíl těchto nařízení, jak je připomenut v bodě 63 tohoto rozsudku, by však mohl být ohrožen, pokud by přijatý výklad pojmů uvedených v bodě 48 tohoto rozsudku usnadnil podnikům možnost použít čistě umělé konstrukce k využití unijní právní úpravy pouze za účelem získat prospěch z rozdílů

existujících mezi vnitrostátními systémy. Zvláště by hrozilo, že by takovým použitím této právní úpravy byl vyvolán tlak na snížení úrovně systémů sociálního zabezpečení členských států a ve výsledku i úrovně jimi poskytované ochrany.

- 70 Konečně nemohou být předcházející úvahy zpochybněny argumentem, že by tyto pojmy měly být založeny výhradně na kritériu existence pracovní smlouvy, jelikož toto kritérium, které lze snadno ověřit, by představovalo výhody z hlediska právní jistoty v tom, že by umožnilo zajistit lepší předvídatelnost toho, který systém sociálního zabezpečení se použije.
- 71 Jak totiž správně uvedla nizozemská vláda, výklad těchto pojmů pomocí kritérií, jejichž cílem je určit skutečnou situaci dotčeného pracovníka, právě umožňuje zajistit dodržování zásady právní jistoty.
- 72 Ostatně jak nařízení č. 1408/71 a č. 574/72, tak nařízení č. 883/2004 a č. 987/2009 stanoví mechanismy informování a spolupráce zaměřené na zajištění řádného uplatňování ustanovení uvedených v bodě 48 tohoto rozsudku.
- 73 Na jedné straně tedy vedle skutečnosti, že článek 84a nařízení č. 1408/71 ukládá orgánům a osobám, na které se vztahuje, vzájemnou povinnost informování a spolupráce, článek 12a nařízení č. 574/72 stanoví mimo jiné pravidla týkající se výměny informací za účelem použití čl. 14 odst. 2 nařízení č. 1408/71.
- 74 Na druhé straně, možnosti a povinnosti vzájemného informování a spolupráce stanovené v nařízení č. 883/2004 pro instituce a osoby, na které se toto nařízení vztahuje, jako jsou ty, které jsou stanoveny v článku 76 uvedeného nařízení, a postup k uplatnění článku 13 téhož nařízení, stanovený v článku 16 nařízení 987/2009, mají za cíl umožnit dotčným orgánům a osobám mít informace nezbytné k zajištění řádného uplatňování pojmu „zaměstnavatel“ v rámci určení právních předpisů použitelných podle čl. 13 odst. 1 písm. b) nařízení č. 883/2004.
- 75 Z předcházejících úvah vyplývá, že pro účely jak čl. 14 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1408/71, tak čl. 13 odst. 1 písm. b) bodu i) nařízení č. 883/2004, musí být na řidiče v mezinárodní silniční dopravě nahlíženo tak, že není zaměstnán podnikem, s nímž formálně uzavřel pracovní smlouvu, nýbrž dopravní společností, která mu ve skutečnosti udílí pokyny, která fakticky nese odpovídající mzdové břemeno a je skutečně oprávněna jej propustit.
- 76 V projednávaném případě z informací poskytnutých předkládajícím soudem vyplývá, že dotčení řidiči v silniční dopravě měli v obdobích dotčených v původním řízení se společností AFMB uzavřené pracovní smluvy, v nichž byla AFMB určena jako zaměstnavatel těchto pracovníků a za použitelné bylo prohlášeno kyperské pracovní právo.
- 77 Z žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce však vyplývá, že tito řidiči v silniční dopravě, kteří si během těchto období stále udržovali své bydliště v Nizozemsku, byli před uzavřením pracovních smluv se společností AFMB vybráni samotnými dopravními společnostmi a že po uzavření uvedených smluv vykonávali svou profesní činnost na účet a riziko těchto dopravních společností. Kromě toho, i když dohody o správě vozového parku uzavřené mezi uvedenými dopravními společnostmi a AFMB pověřily posledně uvedenou společnost správou nákladních vozidel a i když AFMB byla pověřena správou mezd, z údajů poskytnutých předkládajícím soudem vyplývá, že ve skutečnosti bylo faktické břemeno těchto mezd neseno, prostřednictvím provize vyplácené společnosti AFMB, dopravními společnostmi dotčenými ve věci v původním řízení. Kromě toho rozhodnutí dopravní společnosti, že nebude dále využívat služeb řidiče v silniční dopravě, obecně znamenalo jeho okamžité propuštění ze strany společnosti AFMB, takže, s výhradou ověření předkládajícím soudem, byla dopravní společnost skutečně oprávněna řidiče propouštět.

- 78 Konečně je třeba dodat, že část řidičů v silniční dopravě dotčených v původním řízení byla před uzavřením pracovních smluv s AFMB již zaměstnanci dopravních společností a že v souladu se zjištěními předkládajícího soudu „se každodenní běh věcí nezměnil nebo se změnil jen málo po vstupu společnosti AFMB do vztahu mezi [řidiči v silniční dopravě] a [těmito podniky]“, jelikož uvedení řidiči nadále fakticky byli plně k dispozici uvedeným společnostem, které jim udílely pokyny.
- 79 Z předcházejících údajů vyplývá, že ať již se na řidiče v silniční dopravě dotčené v původním řízení vztahuje kterákoli unijní právní úprava, totiž nařízení č. 1408/71 nebo nařízení č. 883/2004, tyto řidiči v dotčených obdobích zjevně byli zaměstnanci dopravních společností a tyto společnosti byly jejich zaměstnavateli ve smyslu čl. 14 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1408/71 a čl. 13 odst. 1 písm. b) nařízení č. 883/2004, takže právními předpisy v oblasti sociálního zabezpečení, které se na ně vztahují, se jeví být nizozemské právní předpisy, což však musí ověřit předkládající soud.
- 80 S ohledem na všechny předcházející úvahy je na první otázku třeba odpovědět tak, že čl. 14 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1408/71 a čl. 13 odst. 1 písm. b) bod i) nařízení č. 883/2004 musí být vykládány v tom smyslu, že zaměstnavatelem řidiče v mezinárodní silniční dopravě ve smyslu těchto ustanovení je podnik, který tomuto řidiči ve skutečnosti udílí pokyny, který fakticky nese odpovídající mzdové břemeno a je skutečně oprávněn jej propustit, a nikoli podnik, se kterým uvedený řidič v silniční dopravě uzavřel pracovní smlouvu a který je v této smlouvě formálně označen za zaměstnavatele téhož řidiče.

Ke druhé a třetí otázce

- 81 Vzhledem k odpovědi na první otázku není třeba odpovídat na druhou a třetí otázku.

K nákladům řízení

- 82 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

Článek 14 odst. 2 písm. a) nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 ze dne 14. června 1971 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, osoby samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství, ve znění pozměněném a aktualizovaném nařízením Rady (ES) č. 118/97 ze dne 2. prosince 1996, ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 631/2004 ze dne 31. března 2004, jakož i čl. 13 odst. 1 písm. b) bod i) nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 465/2012 ze dne 22. května 2012, musí být vykládány v tom smyslu, že zaměstnavatelem řidiče v mezinárodní silniční dopravě ve smyslu těchto ustanovení je podnik, který tomuto řidiči ve skutečnosti udílí pokyny, který fakticky nese odpovídající mzdové břemeno a je skutečně oprávněn jej propustit, a nikoli podnik, se kterým uvedený řidič v silniční dopravě uzavřel pracovní smlouvu a který je v této smlouvě formálně označen za zaměstnavatele téhož řidiče.

Podpisy.